

قوتابیتی - 2

نوئیز

رابه‌ری گروپ: نوئیز بکه له پیناوی تهرخانکردنی گروپه‌که‌ت و ئەم به‌رنامه‌یه‌ی ناماده‌کردنی قوتابی بۆ خوداوه‌ند.

ستابین و په‌رستن

خودا نیعمه‌ت ده‌به‌خشی

بیرۆکه‌ی سه‌ره‌کی: خودا نیعمه‌ت ده‌به‌خشی

1 نه‌ریتی (عاداتی) فه‌ریسییه‌کان

بخوینە: (مه‌رقۆس 7: 1-23).

فه‌ریسییه‌کان (نایندار بوون) رۆژی سێ جار نوئیزیان ده‌کرد، هه‌فته‌ی دوو جار به‌رۆژوو ده‌بوون، ده‌یه‌کی داها‌تیا‌ن پێش‌که‌شی په‌رستگا ده‌کرد، له‌هه‌ول و کۆششدا بوون بۆ جێبه‌جێکردنی 613 بنه‌ما و یاسا که بۆ خۆیان ده‌ست‌نیشانیان کردبوو. به‌لام سه‌رباری هه‌موو ناینداریان، ئازادی راسته‌قینه‌یان نه‌بوو! چونکه کۆیله‌ی گونا‌هه‌ بوون (یۆحه‌ننا 8: 34)، هه‌روه‌ها بوون به کۆیله‌ی بنه‌ما و یاسا مرۆییه‌کانیان (ئیشایا 29: 13)!

2 (عادات) نه‌ریتی هه‌ندیک له مه‌سیحییه‌کانی ئەم سه‌رده‌مه

بخوینە: (مه‌رقۆس 7: 7) ﴿به‌خۆرای ده‌مپه‌رستن، فی‌رکردنیک فی‌رده‌که‌ن که راسپاردی خه‌لکه﴾.

به‌هه‌مان شیوه، هه‌ندیک کلێسا داوا له ئەندامانی ده‌که‌ن رۆژانه سه‌ردانی کلێسا بکه‌ن، رۆژانی یه‌کشه‌مه‌یش دوو جار بێن، به‌شیوه‌یه‌کی دیاریکراو خودا په‌رستن، له‌شوئینیکی دیاریکراویشدا یه‌کتر بیه‌نن، جلی تاییه‌تیش له‌کلێسادا بپوشن، رێژه‌یه‌کی دیاریکراویش له‌داها‌تیا‌ن به‌کلێسا به‌خشن، گوێراپه‌لی قسه‌کانی شو‌ان و پیرانی کلێسا بکه‌ن، باوه‌ریان به‌بیروابه‌رێک هه‌بیت که به‌روونی له‌کتیبه‌ی پیرۆزدا ده‌رنه‌که‌وتوو، راپۆرتیکیش پێش‌که‌ش بکه‌ن ده‌ریاره‌ی خه‌لوه‌تی رۆژانه‌یان، یان هه‌رشتیکی هاوشیوه. به‌م شیوه‌یه، هه‌ندیک کلێسا بنه‌ما و یاسای تاییه‌ت بۆ ئەندامانی خۆی داده‌نیت هه‌رچه‌نده ئەم یاسایانه به‌پێی ووشه‌ی خودا نه‌هاتوون. به‌مه‌ش، ئەندامانی ده‌گوازیته‌وه له‌جیهانی (ده‌مه‌وی له‌ژێر نیعمه‌تی خودادا بژیم) بۆ جیهان (پییوسته‌ به‌پێی ئەو یاسایانه بژیم که رابه‌رانی کلێسا دایده‌نیت).

کاتی‌ک ئەم یاسایانه‌ش بێن به‌مه‌رج یان یاسایه‌کی چه‌سپاو به‌سه‌ر باوه‌رداران، دووباره‌ باوه‌ردارانی ئازاد بۆ کۆیله‌تی ده‌گه‌رپنیته‌وه. کاتی‌کیش که باوه‌ردار ئەم یاسا مرۆیانه جێبه‌جێ نه‌کات، رابه‌رانی کلێسا وای لێده‌که‌ن هه‌ست به‌گونا‌هه‌ بکات وەك ئەوه‌ی که که‌سیکی (یاخی) بێت یان (له‌جسته‌دا) ده‌ژیت یان که‌سیکی خراپه. رهنه‌گه ئەم باوه‌رداره‌ش گوێراپه‌لی ئەم یاسا و بنه‌مایانه نه‌بیت، به‌لکو رهنه‌گه‌ چیت سه‌ردانی کلێسا نه‌کات چونکه هه‌ست ده‌کات له‌ژياندا ئازاد نه‌ماوه. له‌لایه‌کی دیکه‌وه هه‌ندیک که‌س هه‌ندیک بنه‌ما و یاسا بۆ خۆیان داده‌نیت تا‌کو قبو‌ل‌کراو بێن له‌لای ئەو که‌سانه، یان له‌لای ئەو کلێسایه!

3 ملکه‌چی شه‌ریعه‌ت یان له‌ژێر به‌زه‌یی خودا بژیم

بخوینە: (رۆما 6: 14). باوه‌رداران له‌ژێر شه‌ریعه‌ت نین، به‌لکو له‌ژێر به‌زه‌یی نیعمه‌تن.

(ئ) **ملکه‌چی شه‌ریعه‌ت به‌پێی یاسایی.** له‌به‌ر ئەوه‌ی خودا پیرۆز و راست‌دروسته، پیرۆزی و راست‌دروستی خودا وا له‌ مرۆڤ ده‌که‌ن به‌ته‌واوه‌تی گوێراپه‌لی هه‌موو شه‌ریعه‌ته‌ روه‌شتییه‌کانی بکه‌ن، هه‌روه‌ها سزا هه‌بیت بۆ هه‌ر که‌سیک ده‌ست‌دێژی بکاته سه‌ر ئەم شه‌ریعه‌تانه. به‌م شیوه‌یه، له‌رووی یاساییه‌وه، هه‌موو مرۆڤ ملکه‌چی شه‌ریعه‌تن. کاتی‌کیش هه‌موو خه‌لکی گونا‌هیان کردوو (رۆما 3: 23)، هه‌موویان له‌ژێر سه‌رزه‌نشتی خودان (غه‌لا‌تیه‌ 3: 10) (یاقوب 2: 10).

ب) ملکہچی نیعمت بە پیتی یاسایی. بەلام لەبەر ئەوەی خودا خۆشەویستی، لە گوناھی ھەموو کەسێک خۆش بوو بەمەرچیک ئەگەر باوەرێ بە مەسیح بێنیت (رۆما 3: 24-25). مەسیح داواکاری راستدروستی خودای لە بری ئیمە داوئەتووە (2 کۆرنسۆس 5: 21). بۆیە ھەموو ئەو کەسانە باوەرێان بە مەسیح ھەیە، (لەژێر شەریعت نین) بەلکو (لەژێر نیعمەتن).

پۆلێسی نێردراو ویستی باوەرداران ھان بەدات بۆ مەلانی لەگەڵ گوناھا. بۆیە بۆیان دووپات دەکاتووە کە لەژێر دەسلاتی گوناھا نەماون ئەگەر لە ناخیان بێت یان لە دەرەویان. ئەوان لەژێر شەریعتدا نەماون وەک داواکارییەکی یەکسانی لەلای خودا، بەلکو ملکہچی نیعمەتن کە بەخشیینیکی خوداییە. بەم شێوەیە، ئەو کەسانە ھیشتا لە ژێر شەریعتدا دەژین (بەپیتی یاسا) کەسانێکن ھیشتا لیبوردنی خودایان تاقی نەکردۆتووە، بێتاوان نین، لەگەڵ خودا ناشتەبوونەتووە. دەرئەنجام ناتوانن پەرۆز بن. بەلام ئەو کەسانە لەژێر نیعمەت دەژین (بەپیتی یاسا) بێتاوان بوون لە گوناھەکانیان خۆش بوون، لەگەڵ خودا ناشت بوونەو. بۆیە ناتوانن و نایانەویت بەردەوام بن لە گوزەران لەناو گوناھا! بەواتای دیکە، ئەو کەسە دەپەیت ژانیکی پەرۆز و نوێ بژیت لەم جیھاندا، پێویستی بە قبوڵکردنی نیعمەتی خودا ھەیە کە کەسیتی عیسا مەسیحە.

پ) ملکہچی شەریعت بە سۆزداری. کاتی کاتی کاتی ھەندیک یاسای مەزھیبی بۆ نەندامانی دادەنێت، ئەو بەسۆزداری دەیانخاتە ژێر یاسایی شەریعت. واتای ملکہچی شەریعت بە سۆزداری ئەوەیە کە ھەست بەکەیت کە پێویستە ھەندیک کار ئەنجام بدەیت، یان پابەندی بە ئەنجامدانی ئەم کارانە. ئەم یاسا مەزھیبانەش وات لێدەکات ھەست بەکەیت کە پابەندی یان ناچاری ئەنجامی بدەیت، ئەمەش ئەوە دەگەییەنیت کە تۆ ئازادی ھەلێژاردنت لەدەست داوە! کاتی کاتی شکست بەنیت لە جیبەجێکردنی ئەو یاسا مەزھیبانە دەبیتە گوناھکار و سەرکۆنە دەکرییت وەک کەسێکی توندو، یان تۆ (لە جەستەدا دەژیت) یان تەنانت کەسێکی (خراپی)! لە ناکامی ئەوە، تۆ ھەست دەکەیت و لەفتار دەکەیت خۆشەویستی خودا لەدەست دەدەیت یان خۆشەویستی باوەرداران لەدەست دەدەیت ئەگەر گوێڕایەلی ئەم یاسا مەزھیبانە نەبیت. بۆ ئەوەی لە ھەستی گوناھ و سەرکۆنەکردن و ھەستی دیکە نەرینی دوور بکەویتو، لەرنگ بە سۆزدارییەو گوێڕایەلی ئەم یاسا و بنەما مەزھیبانە بێت. کاتی کیش بە سۆزداری لە ژێر یاسای شەریعتدا بژیت، جەخت لەسەر ناسنامە خۆت لە تێوانینی ئەو کەساندا دەکەیت کە یاسا و فرمانەکانیان داناو! لە راستیشدا، تۆ تەنھا ناییتە کۆیلە ئەو یاسا مەزھیبانە، بەلکو دەبیتە کۆیلە ئەو کەسانەش کە یاساکانیان داناو.

ت) ملکہچی نیعمت بە سۆزداری. بوونت (لە ژێر نیعمەت) واتا ڕزگار بوویتە لەو شەریعتە بەندی کردبووی لە ڕووی یاساییەو ئەو کەسە باوەرێ بە عیسا مەسیحی ھەبیت ملکہچی شەریعتی خودا نامینیت کە سەرکۆنە کردبوو. خودا تەماشای تۆ دەکات و جگە لە چاکە عیسا مەسیح ھیچ نابینیت (2 کۆرنسۆس 5: 21). ھەر وھا، ئەگەر پڕوانینە لایەنە سۆزداری و ئەزموونیکەو، ئەو کەسە باوەرێ بە عیسا مەسیح ھەیە کەسێکە لە ھەموو شەریعتیک ئازاد بوو کە سەرکۆنە بکات و وای لیبکات ھەست بە گوناھ بکات یان بەھەر ھەستیکی نەرینیت. بەم شێوەیە، تۆ تەنھا بە یاسایی لە ژێر نیعمەتی خودا نیت، بەلکو تۆ بە سۆزداری و بە ئەزموونیشووە لە ژێر نیعمەتی خودای. تەنانت ئەگەر بکەویتە گوناھیکەو، پێویستە ھەست نەکەیت خۆشەویستی خودات لەدەست داو یان خۆشەویستی کەسانیت. کاردانەوێ کەوتنی باوەردار بەناو گوناھا سەرکۆنە کردن نییە، یان سزای تاهەتایی، یان ڕەتکردنەوێ لەلایەن خوداوە، بەلکو کاردانەوێ کە بچرانی ھاویشکییە لەنیوان خۆی و خودادا! بۆیە، لە کاتی کادا کە تۆ ڕۆژتیک لە ڕۆژان ھەلێژاردنە کەت خراپ بوو یان گوناھتیک کرد، ھیشتا دەتوانیت بگەریتتووە بۆ گوزەران لە ژێر نیعمەت، واتا ھاوئەیت لەگەڵ خودا بگەریتتووە! ئەو کات ھەمیشە ئازادا ھەلێژاردنی ژیان یان مردنت دەبیت، یان لە نیوان ئەوەی کە کەسێک خۆشبویت یان خۆشەویت، یان لە نیوان ئەوەی کە بەتەواوێتی ڕزگار بیت لە ھەستکردن بە گوناھ یان سەرکۆنەیی و ترس و ھەر ھەستیکی دیکە نەرینی، لە نیوان ئەوەی کە وەک کۆیلەیک بۆ ھەستەکانی گوناھ، سەرکۆنەیی، ترس و ھەستی دیکە نەرینی بمانیتووە. کاتی کە لە ژێر نیعمەت دەژیت بە سۆزداری و ئەزموونی، جەخت دەکەیتە سەر ئەوەی ئەنجامت داو، واتا لەسەر ڕەفتاری ھەلت بەرامبەر بە خودا و کەسانیت. ئەو کات بۆ خودا دەگەریتتووە و دان بە گوناھکەت دەنیت واتا تۆبەت بەکەیت، لیبوردنی خودا قبوڵ بەکەیت، بەردەوام بی لە ھاوئەیت .

له گهڼل خدا (1 یوحنا 1: 9). له ریځای کاره رزگار کاره ته واوه کوی مه سیح، تو به یاسایی (له ژیر نیعمه تی). بیه ریوونت دهسته بهر کردووه! له ریځای گه پانه وهشت بۆ لای خدا، دانپیدانانن به گونا هه کانت، بهرده و امیت له هاو له لای له گهڼل خدا، تو به سوژداری له ژیر نیعمتی خودای. به شیوه کیت، به قوناعی پرۆز کردن دا تیده په ریت که به درتایی ژیانن بهرده و ام ده بیت.

ستايش و په رستن خدا بپه رستن بهو سیفه ته ی که نیعمت ده دات! ههروه ها بپه رستن له سه ر هه موو ئه و شتانه ی که به رامبه رتان ده ریده خات له نیعمت و چاکه. له گروپی بچووکدا بپه رستن هه ر یه که و له سی که س پیکیت.

نامه ی روما به شدار یکردن

به نوره به شدار ی بکه ن (یان له په راوی خه لوه تی روحی قوتابیان) ئه وه ی فیری بوونه له یه کی له خه لوه ته کان و رامانتان له و برکه کتیبیانه ی بۆتان ده ستنیشان کراوه (روما 9-12) له گهڼل ره چا و کردنی ئه وه ی به شدار یه کان کورت بیت. گوئی بگرن له و که سه ی به شدار ی ده کات، به راستی مامه له له گهڼل قسه کانی بکه ن و قبوولی بکه ن و کیپرکی ئه و شتانه مه که ن که به شدار ی ده کات.

فی کردن قوتابیتی: سیغه ته کانی قوتابی واتای ووشه ی (قوتابی) له په یمانی نویدا

1 قوتابی که سیکی سه ر به مامۆستایه یان سه ر به رابه ری گروپ

بخوینه: (مه ر قوس 2: 18) (لوقا 6: 17) (یوحنا 6: 66، 60) (یوحنا 9: 28).

بدۆزه و گفتوو گوڤکه: واتای ووشه ی (قوتابییه کان) چیه له م برکه کتیبیانه ؟

تیبینییه کان: له سه رده مه کۆنه کاند، فه یله سوف و رابه ره ئاینییه کان قوتابیان هه بوو که هاوشانیان بوون. فه ریسییه کان قوتابیان هه بوو، یوحه نای له ئاو هه لکیش قوتابی هه بوو، عیسی مه سیحیش قوتابی هه بوو. ووشه ی (قوتابی) له م برکه کتیبییه دا واتای (به رده ستی) ده گه یه نیت. قوتابی یان به رده ستی که سیکه هاوشانی مامۆستایه ک ده بیت یان رابه ری گروپیک بۆ هه ر شوینیک بچیت به دوا ی ده که ویت. به لām سه رباری ئه وه ی که خه لکیکی زۆر له سه ره تادا به دوا ی عیسی مه سیح که وتن، به لām زۆر به یان له دوا ییدا راوه ستان. هۆکاره که شی ئه وه بوو که گرنگییان به کاره سه رسوره یینه ره کانی عیسی مه سیح ده دا نه ک به قوتابیتی راسته قینه. ههروه ها ئاماده نه بوون نرخی قوتابیتی راسته قینه بدن.

2 قوتابی که سیکه سه ر به عیسی مه سیحه

بخوینه: (یوحنا 1: 35-51) (لوقا 5: 1-11) (مه ر قوس 3: 13-15).

بدۆزه و گفتوو گوڤکه: عیسی مه سیح قوتابییه یه که مه کانی چۆن بانگه هیشته کرد؟

تیبینییه کان: تیبینی بانگه هیشته عیسی مه سیح بکه (وه رن ته ماشا بکه ن) (به دوام بکه وه). بانگه هیشته قوتابیتی بوو، بۆ ئه وه ی له گهڼل عیسی مه سیح بن بۆ هه ر شوینیک پروات. کاریگه ری به هیز و راسته وخویش که که سیته ی عیسی مه سیح و فی کردن به هیزه که ی به جیتی ده هیشته، خه لکی هان ده دات بۆ ئه وه ی بن به قوتابی ئه و. به م شیوه یه، ووشه ی (قوتابی) له م برکه کتیبیانه واتای (به رده ستی) ده گه یه نیت، اتا له گهڼل مه سیح بیت له ئه رکی له م جیهانه دا. بانگه هیشته مه سیح بۆ قوتابیتی هه یچ کۆسپ و مه رجیک نه بوو. له نیو قوتابییه کانیدا، راوچی ماسی گونا هکار هه بوو وه ک (په ترۆس و یاقوب و یوحه ننا)، ههروه ها باج وه رگر که خه لکی رقیان لیده کرد ناوی (مه تتا) بوو.

3 قوتابی که سیکی خوینده واره له لای عیسی مه سیح

ئا بخوینه: (لوقا 6: 40).

بدۆزه و گفتوو گوڤکه: واتای (قوتابی) چیه له م برکه کتیبییه ؟

تېبىنبىيە كان: واتاي ووشەي قوتابى لەم ئايەتە واتاي خويىندەوار دەگەيەنەت، يان مەشقكار. عيساي مەسيح ئەو فېر دەكات كە قوتابى راستەقىنە پېويستە لە سەرەتادا خويىندەوار بېت پېش ئەوئى بېت بە مامۆستا يان رابەرى گروپ. واتا، پېويستە بېت بە مەشقكار پېش ئەوئى بېت بە مەشقدەر.

ب) بخوئىنە: (يۆحەننا 13: 13-15) (مەتتا 4: 23) (11: 28-30) (کردار 4: 13) (فېلبى 4: 9-12).

بدۆزە و گفتووگۆبکە: قوتابىيە كان چۆن فېر دەبن؟

تېبىنبىيە كان: قوتابى لە رېگاي بېنېن و بېستەن و لاسايىكردنەوئە فېردەبېت. لە كاتى بە شوپىن كەوتنى عيساي مەسيح فېردەبېت. لە نزيكەوئە سەرنج دەداتە ژيانى عيساي مەسيح، لە رېگاي فېركردن و نمونەي عيساي مەسيح و قوتابىيە كانى فېر دەبېت. ھەر ھەا لە رېگاي پەپرە و كردنى رېنمايىيە كانى عيساي مەسيح فېردەبېت. بەم شېوئە، ئەزمونى زياتر بە دەستدېنەت.

4 قوتابى باوئەردارىكى راستەقىنەيە

بخوئىنە: (کردار 6: 7) (کردار 9: 1-2، 19) (کردار 11: 26) (کردار 14: 21-22).

بدۆزە و گفتووگۆبکە: واتاي (قوتابى) چىيە لەم برگە كىتېبىيانە؟

تېبىنبىيە كان: لە سەرەتاي ميژووى كلېسا، باوئەرداران ھەندىك جار پېيان دەوترا (لايەنگراني رېگا). بەلام زۆر جار پېيان دەوترا (قوتابى). بەم شېوئە ووشەي (قوتابى) لېرەدا بۆ نامازەدان بە يەكئىك لە ئەندامانى كۆمەلگاي ناينىي نوئى بەكار دەھىنرېت. دواتر، دەتوانېن بلېن ووشەيەكى ھاوشېوئە ووشەي (مەسيحى)ە.

ب) سىفەتە تايبەتمەندە كانى قوتابى

پېشەكى: قوتابى خويىندەوارە و بەردەستەي عيساي مەسيحە. مەسيح قوتابىيانى فېركرد كە خاوەنى سىفەتى تايبەتمەند بن.

بخوئىنە: (يۆحەننا 3: 16-21).

بدۆزە و گفتووگۆبکە: سىفەتە تايبەتمەندە كانى قوتابى راستەقىنە چىيە بەپېئى ئەم برگە كىتېبىيە؟

تېبىنبىيە كان: يەكئىك لە سىفەتە تايبەتمەندە كانى قوتابى راستەقىنە ئەوئەيە كە باوئەرى بە كەسى عيساي مەسيحى خوداوەند ھەبېت. قوتابى راستەقىنە ناكەوئتە دواي مامۆستايەك ناوى عيسا بېت، بەلكو باوئەرى بە عيساي مەسيحى خوداوەند ھەيە بەھەموو بېر و دلېكەوئە. ئەو باوئەرى بەوئە ھەيە كە عيساي مەسيح ئەو خودايەيە كە بەجەستەيەكى سروشتى خۆي نیشان داوئە و ھاتە سەر زەوى بۆئەوئەي لەنېو خەلكدا بژېت. ھەر ھەا باوئەرى ھەيە كە بېبەرى بوئە و ژيانى تاهەتايى دەستەبەر كەردوئە. ھەر ھەا باوئەرى ھەيە بەوئەي كە عيساي مەسيح رووناكى جېھانە، بەدواي ئەو تېشكە دەكەوئت و لەو تېشكەدا دەژېت.

2

بخوئىنە: (يۆحەننا 8: 31-32).

بدۆزە و گفتووگۆبکە: سىفەتە تايبەتمەندە كانى قوتابى راستەقىنە چىيە بەپېئى ئەم برگە كىتېبىيە؟

تېبىنبىيە كان: يەكئىك لە سىفەتە تايبەتمەندە كانى قوتابى راستەقىنە ئەوئەيە كە گوئپرايەلئى عيساي مەسيحى خوداوەند و رېنمايىيە كانى بېت. قوتابى راستەقىنەي باوئەرى نىيە بەوئەي كە خۆي دەيەوئت، ئەوئەش ئەنجام نادات كە خۆي دەيەوئت، بەلكو باوئەرى بە رېنمايىيە كانى عيساي مەسيح ھەيە، گوئپرايەلئى دەكات. گوئپرايەلئى كەردنى رېنمايىيە كانى عيساي مەسيح برىتېيە لە يارمەتيدانى ھەژار و چەوساوئە و كەم دەرامەتە كان (مەتتا 25: 34-36) (ياقوب 1: 27).

بخوئىنە: (يۆحەننا 12: 26) (يۆحەننا 13: 12-17) (مەرقۆس 13: 34) (1 كۆرنسۆس 3: 9).

بدۆزە و گفتووگۆبکە: سىفەتە تايبەتمەندە كانى قوتابى راستەقىنە چىيە بەپېئى ئەم برگە كىتېبىيانە؟

تېبىنبىيە كان: يەكئىك لە سىفەتە تايبەتمەندە كانى قوتابى راستەقىنە ئەوئەيە كە خزمەتكارە. بانگەھىشتكردن بۆ قوتابىيى بانگەھىشتكردن بوو بۆ ئەنجامدانى كارى بە كۆمەلە لەگەل عيساي مەسيحى خوداوەند لەسەر زەوى. ھەر باوئەردارىك ئەركى تايبەتى خۆي لە پادشاھەتى خودا لەسەر زەوى دەستەبەر دەكات. سىفەتېكى دىكەي خزمەتكار ھەيە ئەوئەش ئەوئەيە كە

ئامادىيە ھەندىك ئەرك ئەنجام بىدات كە كەسانىتر پىيان ناكىت يان تواناي ئەنجامدانىان نىيە. ھەرۋەھا ئامادىيە كەمترىن كار ئەنجام بىدات كە خزمەتكارانى مائەكان لەو رۆژانەدا ئەنجامىان دەدا بەتايىبەت شۆرىنى پىي گەشتىبارەكان.

4

بخوینە: (يۆحەنا 13: 34-35) (كۆرنسۆس 13: 4-8).

بدۆزە و گفتووگۆبکە: سىفەتە تايىبەتمەندەكانى قوتابى راستەقىنە چىيە بەپىي ئەم برگە كىتیبىيە؟

تېئىننىيەكان: يەكىك لە سىفەتە تايىبەتمەندەكانى قوتابى راستەقىنە ئەوئەيە كە خۆشەويستى لە پەيوەندىيەكانى پىشان بىدات. تايىبەتمەندى ئەم سىفەتە لەوئەيە كە قوربانىدەرە، خۆويست نىيە (ھاوشىۋەي خۆشەويستى عىساي مەسىح). خۆشەويستى خۇپراگىكى درىئوخايەنە، سۆزدارىشە. خۆشەويستى خۇبەكەمزان و دەستكراۋىيە. خۆشەويستى بە رەۋشىتى و خۇپراگرى رەفتار دەكات. خۆشەويستى دەبەخشىت و شاد دەبىت بە سەرکەوتن و پىشكەوتنى كەسانىتر. خۆشەويستى مەتەمانەي بە كەسانىتر ھەيە و خوازىارە خودا بارودۆخەكان بگورپت. خۆشەويستى پابەندە بە ئەنجامدانى كارى چاكە بۇ كەسانىتر و كارىگەرى لەسەريان تاكو باشترىن داھاتىيان بۇ خزمەتى خودا و كەسانىتر تەرخان بگەن.

5

بخوینە: (يۆحەنا 15: 5-8 ، 16).

تېئىننىيەكان:

بدۆزە و گفتووگۆبکە: سىفەتە تايىبەتمەندەكانى قوتابى راستەقىنە چىيە بەپىي ئەم برگە كىتیبىيە؟

ئە گرنگىترىن سىفەتە تايىبەتمەندى قوتابى راستەقىنە ئەوئەيە كە چەسپاۋ مېنىت لە عىساي مەسىح. وانا عىساي مەسىح قبول بگەيت لە دل و ژىانت، ھەرۋەھا لە ھەول و كۆششدا بىت بۇ پاراستنى پەيوەندىيەت لەگەلى و لەگەل ووشەكەي (كىتیبى پىرۆز)، ھەرۋەھا ھەول بەدەيت خودى خۆت و ژىانت مەلكەچى عىساي مەسىح و رېنمايىيەكانى بىت. پىئويستە پەيوەندىت لەگەل عىساي مەسىح راستەقىنە و قول بىت ئەك ئاسايى. ئەوئەيشى سووكايەتى بە پەيوەندى لەگەل عىساي مەسىح بگات، دەرئەنجام دەخرىتە ناو ئاگرەۋە.

ب يەكىك لە سىفەتە تايىبەتمەندەكانى قوتابى راستەقىنە ئەوئەيە كە بەرھەمى زۆر و بەردەۋامى ھەبىت.

قوتابى بەرھەمى نايىت ئەگەر لە عىساي مەسىحى خوداۋەند نەچەسپىت. باۋەردار بەمەرجىك دەسەلمىنىت كە قوتابى راستەقىنەي عىساي مەسىحە ئەگەر بەرھەمى زۆر و بەردەۋامى ھەبىت. ووشەي (بەرھەم) چەند واتايەكى ھەيە لە كىتیبى پىرۆز:

1. بەرھەمى ئەو قوتابىيەنەي جار دەدەن بە پەيامى ئىنجىل قوتابى تازەيە (كۆلۆسى 1: 6).

2. بەرھەمى ئەو قوتابىيەنەي كە قوتابىيەت بە كەسىتر دەكەن بەرۋوبومى بەردەۋامە، وانا باۋەردارانى پىگەشىتو و بەبەردەۋامى (يۆحەنا 15: 16).

3. بەرھەمەي رۇحى پىرۆز كەسىتى مەسىحە (غەللاتى 22-23).

كاتىك قوتابىيان بچەسپىن لە عىساي مەسىح بەرھەمى زۆرتەر دەھىنن. كاتىكىش خودا رىكىيان دەخات، بەرھەمى زىاتر دەھىنن. ئەم رىكخستەنش برىتېيە لە سەرزەنشكردنى باۋەرداران، رېنمايى كىرديانە لە رىگاي تاقىكردنەۋە و گىرقتەكانە كە خودا رىگايان پىدەدات لە ژىانى باۋەردار. دەربارەي ئەم چاۋدىرېيە بەردەۋامە و بونىاتنەنە بەردەۋامەي باۋەردارە تازەكان، قوتابىيەكان بەرھەمى ھەمىشەيىيان ھەيە كە برىتېيە لەم باۋەردارە تازانە كە بەبەردەۋامى كات—پىدەگەن و دەچەسپىن لە عىساي مەسىح. لە ئومونەي چىنەردا، عىساي مەسىح رۋونى دەكاتەۋە و دەلىت ووشەكە لە ھەندىك قوتابىدا 100 بەرامبەر دەدات، لە ھەندىك دىكەيشدا 60 بەرامبەر، لە ھەندى دىكەيش 30 بەرامبەر. ھۆكارەكەي ئەم جىاۋازىيەيش دەگەرپتەۋە بۇ ئەۋەي كە جىاۋازن لە تۆبەت، شايستەيى مەتەمانا، دلئىيى، ئازايەتى، پەرۋشى، ئەرك و بەھرەكانىيان.

ج يەكىك لە سىفەتە تايىبەتمەندەكانى قوتابى راستەقىنە ئەوئەيە كە مەلكەچى ووشەي مەسىح بىت و بەپىي ئەۋە بۇت.

خودا دەدات دەسەلاتى بەسەر مېشك و دل و رەفتارىاندا ھەبىت بەشپۆھەك بەردەوام بىت لە گۆران بەرەو باشتەر (يۆحەننا 15: 7).

6

بخوينه: (لوقا 39-42).

بدۆزە و گفتووگۆبکە: سيفهته تاييه تمەندەکانى قوتابى راستەقينه چييه بەپيى ئەم برگە کتیبییه؟
تیبینییه کان: يەكێك لە سيفهته تاييه تمەندەکانى قوتابى راستەقينه ئەوھيه كە فيریت و راھینان وەرگريت بۆ پوخته کردنى كەسیتی. پيويستە قوتابى فيریت چۆن رینگا بە خودا بدات تاكو بېگۆریت پيش ئەوھى خودا بەكارى بەھنیت بۆ گۆرینی كەسانیت. پيويستە بايەخ بە لايەنەکانى لاوازی و شكستھینان بدات پيش ئەوھى دەستبەكاریت بە ریکخستنى كەسانیت. ئامانجى قوتابى ئەوھيه كە بىتتە ھاوشپۆھى عيسای مەسیح لە كەسیتی و رەفتاردا.

7

بخوينه: (لوقا 23-26).

بدۆزە و گفتووگۆبکە: سيفهته تاييه تمەندەکانى قوتابى راستەقينه چييه بەپيى ئەم برگە کتیبییه؟
تیبینییه کان: يەكێك لە سيفهته تاييه تمەندەکانى قوتابى راستەقينه ئەوھيه كە نكۆلى لە خۆى بكات خۆى بكاتە قوربانى لە پیناو كەسانیت. رۆژانە ھەول دەدات بۆ شكۆدارکردنى عيسای مەسیح لە رینگای گەياندى پەيامى ئینجیل و ئەگەرى رەتكردنەدە نازار و مەینەتى، كە (دنگە بە ھۆبەد بىتە ئاواد).

بخوينه: (لوقا 56-62).

8

بدۆزە و گفتووگۆبکە: سيفهته تاييه تمەندەکانى قوتابى راستەقينه چييه بەپيى ئەم برگە کتیبییه؟

تیبینییه کان: يەكێك لە سيفهته تاييه تمەندەکانى قوتابى راستەقينه ئەوھيه كە بەتەواوەتى خۆى تەرخان بكات بۆ مەسیح.

(ئ) قوتابى يەكەم ويستی بەبى بانگەھيشت کردن بکەوتتە دواى عيسای مەسیحى خوداوەند.

ئەم كەسە زۆر پەرۆش بوو بۆ بەدواكەوتنى عيسای مەسیحى خوداوەند، بەلام لەبىرى چوو باجى قوتابىتى بژميرت. بىنى خەلكى بەدواى عيسای مەسیح دەكەون، كارە دەرتاساكان و پەرۆشى خەلكى دەبىنى بۆيه ويستی لە عيسای مەسیح نزيك بىتەوه كە ناوەندى ھەموو ئەو رووداوانەيه كە لەبەردەم چاوى روويان دەدا. بەلام لەپاشان دەبىن ناوچەى يەھوديا عيسای مەسیحيان رەتكردوھ (يۆحەننا 5: 18)، جەليليه كانيش قاويان دا (يۆحەننا 6: 66)، شارۆچكەى جەدەريه كانيش داوايان لیکرد لەلايان نەمىنیت (مەتتا 8: 34)، سامريه كانيش رازى نەبوون شوینی حەسانەوھى بۆ داين بکەن (لوقا 9: 53)، زەوييش رەتى کردوھ (مەتتا 27: 23)، تەنانەت ئاسمانيش لەكۆتاييدا بەجیھيشت (مەتتا 27: 46). بەم شپۆھە قوتابىتى بەردەوام بریتييه لە مەملانى، رەتكردنەوھ، مەینەتى. ئەمەيه باجى قوتابىتى (لوقا 14: 25-30).

(ب) قوتابى دووھم ويستی بە مەرجه تاييه تەکانى بکەوتتە دواى عيسای مەسیحى خوداوەند.

ئەم كەسە ئامادە نەبوو بە مەرجه كانى عيسای مەسیح بکەوتتە دواى عيسای مەسیح! لە لايەكەوھ، ويستی بىتتە بەشونكەوتوويەكى نزيكى عيسای مەسیح ھاوشپۆھى نيردراوان. لەلايهكى ديكەيشەوھ، مەرچيكي تاييهتى خۆى دانا بۆ بەدواكەوتنى عيسای مەسیح. ويستی پيشان باوكى بنيۆيت كە تازە مردبوو. بەلام عيسای مەسیح ويستی لە مېشكى ئەم پياوھ ئەوھ بچەسپينیت كە خۆى خوداوەندى دەسەلاتدارە، پيويستيشە لەسەرى بەتەواوەتى گۆرپايەلى بكات بەبى دوودلى، يان پاريزەرى، يان مەرچ. ھەروھەا ويستی فيرى بكات كە خيترانى روحيى خوداوەند لە شانەشيني خودا لە پەيوەنديه خيترانيه كانى سەر زەوى گرنگترە. لە يادت بىت كە عيسای مەسیح ئەم قسەيه دەليت بە قوتابىكى ئاواتەخواز نەك بە ھەموو بيسەران. مەسیح نايیت پيويستە لەسەر باوەردار بايەخ بە دايك و باوكيان نەدەن (يۆحەننا 19: 26-27) يان نايیت بياننيزن (مەتتا 26: 12). بەلكو ئەوھ ليرەدا مەبەستيتى كە پيويستە باوەردار مەسیح لە باوك و دايكى زياتر خۆشبویت. ھەروھەا پيويستە

لەسەر

ههروهه پيويسته لهسه باوهردار گوپرايه لي عيساي مهسيح بکات به بي کۆت و مهرج.

(ج) قوتابي سييهم ويستی بکهويته دواي عيساي مهسيح خوداوهند به بي ئهوهي ههست بکات به کاربگهري خيزان و هاوپر و تاواته کاني لهسه ژياني.

لهوانهيه ئهه کهسه بهباشي خۆي نهناسيوه. بهلام عيساي مهسيح تواني ناو دلي ببينيته که خۆي نهديهتواني ببينيته (يوحه ننا 2: 25). عيساي مهسيح زاني ئهه کهسه بير له چي دهکاتهوه. دهيزاني کاتيک ئهه کهسه بگهريتهوه ماله کهي کهسوکاري قاييلى دهکهن که ببينيتهوه و نهکهويته دواي عيساي مهسيح. بويه، عيساي مهسيح دهليت پيويسته باوهردار پاشه کشي نهکات لهپاش برياري بهدواکهوتني عيساي مهسيح. قوتابي راستهقينه هيچ کات تهماشاي دوواوه ناکات و تامه زرۆي ژياني رابردوي ناکات.

بخوينه: (لوقا 14: 26-27، 33).

9

بدۆزه و گفتوو گوڤکه: سيفهته تايبهتمه نده کاني قوتابي راستهقينه چيه به پي ئهه برگه کتيبييه؟ **تپيبييه کان:**

(ئ) به کيک له سيفهته تايبهتمه نده کاني قوتابي راستهقينه ئهوهيه که عيساي مهسيح خۆشبوته زياتر له ههه بهيوه ندييه کهي تر. قوتابي راستهقينه عيساي مهسيح به لاهه پهسه ندر له باوک و دايکي و برا و خوشکه کاني و له هاوسه ره کهي و منداله کاني، ته نانهت له خۆشي. ئههه ئهه ناگه به نيته که پيويسته قوتابي رقي له باوک و دايک و خيزانه کهي بيت و وازيان لي به نيته. کتيبي پيرۆز هاني باوهرداران ده دات چاوديري باوک و دايکيان بکهن، چاوديري خيزانه کانيان بکهن، منداله کانيان لهسه ريزگرتن له خودا پهروه ده بکهن، که سوکار و دراوسي کانيان وه کو خۆيان خۆشبوته. بويه وشه ي (رق) لهه رووه وه ئهوه ده گهيه نيته که به ريزهيه کهي که متر خۆشي بوته (مهتتا 10: 37). بويه، ئه گهه باوهردار ناچار بو به کيک هه لبژيريته له نيوان ئه ندامه يکي خيزانه کهي يان عيساي مهسيح، پيويسته ملکه چي ويسته کاني ئهه ئه ندامه رته بکاتهوه ههه چه نيک هه لبژار دنه که سهخت بيت. بويه ملکه چي مه زني قوتابي راستهقينه بۆ عيساي مهسيح خوداوهنده. هيچ بهيوه نديک نييه له ژياني قوتابي له پهيوه نديکه ي به خودا و بزگار کاره کهي گرنگر بيت. بهه شيويه، قوتابي راستهقينه عيساي مهسيح هه لده بژيريته به بي کۆت و مهرج تا کو بيته خوداوهند و رابهري ژياني. ههروهه هاوهمو لايهنگريه کيتر و پهيوه ندييه کيتر له ئاستيکي که متر له لايهنگري و خۆته رخانکردني بۆ عيساي مهسيح خوداوهند داده نيته.

(ب) به کيک له سيفهته تايبهتمه کاني دیکه ي قوتابي راستهقينه ئهوهيه که ههموو قوربانيهک يان رتهکردنه وهيهک يان مهينه تيههک قبول بکات چونکه باوهرداريکي ته رخانکراوه. ئهههيه واتاي راستهقينه ي هه لگرتني خاچ.

(ج) به کيک له سيفهته تايبهتمه کاني دیکه ي قوتابي راستهقينه ئهوهيه که عيساي مهسيح به لايه وه پهسه ندره له ههموو تاواته کاني ئهه جيهانه. قوتابي راستهقينه هه ميشه ناماده ده بيت بۆ وازه ينان له ههه شتيک يان ههموو شتيک له پي ناو بهدواکهوتني عيساي مهسيح. ئهه ريگا به خۆشه ويستی پاره نادات، يان سه رکه وتن، يان ناويانگي، يان دهسه لات که بي به شي بکات لهوهي که بيته قوتابي راستهقينه. ئه گهه ناچار بو به کيک هه لبژيريته له نيوان دهوله مهندي يان سه رکه وتن يان دهسه لات يان ناويانگي له لايه کهوه، به رامبهه بهدواکهوتني عيساي مهسيح له لايه کهي دیکه وه، پيويسته له سهري ئاره زوه مالي و زه مينيه کان رته بکاتهوه. مه زترين ته رخانکردن له ژياني قوتابي راستهقينه بۆ عيساي مهسيح. هيچ ته رخان کردني کيش ناتوانيته شوپني بگريته وه.

بخوينه: (لوقا 24: 45-48).

10

بدۆزه و گفتوو گوڤکه: سيفهته تايبهتمه نده کاني قوتابي راستهقينه چيه به پي ئهه برگه کتيبييه؟

تپيبييه کان: به کيک له سيفهته تايبهتمه نده کاني قوتابي راستهقينه ئهوهيه که شايهته بۆ عيساي مهسيح. ئه رکي قوتابييه کان ته نه نا خوازياري گواسته وه ي پيرۆکه و دابونه ريته کان نه بوو، به لکو بن به شايهتي گوپرايه لي عيساي مهسيح.

ههروهه ئهوان له فهيلهسوفه داناكان و ماموستاياني شهريعت رۆشنبرتر نهبوون، بهلكو له بچوكترين خهلك بوون كه خودا جاري پيداون (مهتا 11: 25-27). واتا، ئهوانه رانه بچوكهكه بوون كه خودا شاد بوو بهوهي كه شانەشيان بداتي (لوقا 12: 32) (مهتا 5: 10).

بخوینە: (مهتا 10: 24-25).

11

بدۆزه و گفتووگۆبکه: سيفهته تاييهتمهندهكاني قوتابي راستهقينه چيه بهپي ئهم برگه كتيبييه؟

تیبينيهكان: يهكيك له سيفهته تاييهتمهندهكاني قوتابي راستهقينه ئهويه كه نامادهيه سووكايهتي و سهركۆنه كردن لهخۆ بگريت لهپيناو عيساي مهسيحي خوداوهند. دوژمناني عيساي مهسيح وتيان عيسا (ناميريكه له دهستی شهيتان) (مهتا 12: 24-27)، ههروهه ﴿روحي پيسي ههيه و وريته دهكات﴾ (يوحننا 10: 20)، ههروهه (خودي شهيتانه) (مهتا 10: 25). بويه، خهلكهكه رهفتار لهگهله قوتاياني عيساي مهسيح دهكن، بهههمان شيوه كه رهفتاريان لهگهله خودي عيساي مهسيح دهكرد، بويه، قوتاييهكاني عيساي مهسيح دهنايين له خراپي تيگهيشتنی خهلكي، خراپي شيكردنهوهي خهلكي بۆ قسهكانيان، له رهفتاري خهلكي لهگهلياندا (مهتا 5: 10-12) (2 تيموساوس 3: 12).

بخوینە: (مهتا 13: 52).

12

بدۆزه و گفتووگۆبکه: سيفهته تاييهتمهندهكاني قوتابي راستهقينه چيه بهپي ئهم برگه كتيبييه؟

تیبينيهكان: يهكيك له سيفهته تاييهتمهندهكاني قوتابي راستهقينه ئهويه كه راستيهكاني شانەشين له زياني جييهجي دهكات. قوتابي راستهقينه له رينمايهكاني عيساي مهسيح تيدهكات لهبارهي (شانەشيني خودا) و جييهجي دهكات. فير بوو و مهشقي كرد زياني شانەشين بگوزهرينيت وهكو له بهشهكاني (5-7) ي مزگيني بهپي نووسيني مهتا هاتوه، ههروهه يارمهتي بدات له گهشهكردني شانەشين وهكو ئهوهي روونه له نمونهكاني عيساي مهسيح كه له بهشي 13 ي مزگيني بهپي نووسيني مهتا هاتوه، ههروهه ههلويسيت و پهيوهنديهكاني گونجاو بيت لهگهله رينمايهكاني شانەشين كه له ههردوو بهشي (18 و 19) ي مزگيني بهپي نووسيني مهتا هاتوه. ميشك و دلي پر له گهخينه راستيه تاههتاييهكاني له شانەشيني خودا. بهم شيويه، لهم بيرۆكهيه دهردهچيت و به دهستكراوهيي لهگهله كهسانير بهشاري له راستيهكاني شانەشين دهكات. له راستيشدا، راستيهكاني ئهم شانەشينه تهنه كۆن و چهسپاو نيه، بهلكو گونجاوه بۆ جييهچيكردن له سهرحم بوارهكاندا، بۆ ههموو خهلكيش گونجاوه، ههري چيهك بيت بارودوخ و رهوشتهكانيان. بهم شيويه قوتاييهكاني عيساي مهسيح خويان ماموستاي راستهقينه شهريعتن لهم سهردهمهدا. ههروهه شانەشين شييه دهكهنهوه بۆ خهلكي و ناشانيان دهكن به راستيي تواناي خودا و دهسهلاني بهسهر جيهاندا.

بخوینە: (مهتا 18: 20-28).

13

بدۆزه و گفتووگۆبکه: سيفهته تاييهتمهندهكاني قوتابي راستهقينه چيه بهپي ئهم برگه كتيبييه؟

تیبينيهكان: يهكيك له سيفهته تاييهتمهندهكاني قوتابي راستهقينه ئهويه كه تيكهله به نامادهكردني قوتابي بۆ عيساي مهسيح. قوتابي راستهقينه دهستپيشخهر دهبيت بۆ چوون بۆ لاي كهسانير له ناچهكهي و بۆ لاي كه لانيتر له جيهاندا بۆ ئهوهي فيريان بكات گوپرايهلي عيساي مهسيح بن. له پهرتووكي كرداري نيردراوان، سيفهتي تاييهتي يهكهمي قوتابي (گوپرايهلي كردني باوهر) بوو (كردار 6-7). ههروهه ئهمهش ئهركي پۆلسي نيردراو بوو. له (رؤما 1: 5) دهخوينينهوه ﴿نيعمهت و نيردراويهتيمان به هۆي ئهوهوه وهرگرت، بۆ گوپرايهلي باوهر له نيوان ههموو نهتهوهكان له پيناوي ناوي ئهوه﴾ ههروهه ئهمه ئهركي قوتاييهكاني عيساي مهسيحه. قوتاييهكاني عيساي مهسيح ئينجیل رادهگهيهنن و رابهرايهتي خهلكي دهكهن له ههموو كهلاني زهوي بۆ باوهرهينان به عيساي مهسيح و گوپرايهلي كردني (رؤما 16: 25-26). گوپرايهلي كردني رينمايهكاني عيساي مهسيح بريتييه له يارمهتاداني ههزاران و كهم دهرامهتهكان و چهوسينهران (مهتا 25: 34-36) (ياقوب 1: 27).

بدۆزه و گفتووگوڤکه: سیفته تاییه تمه نده کانی قوتابی راسته قینه چیه به پیتی ئەم برگه کتیبییه؟
تیبینییه کان: یه کیک له سیفته تاییه تمه نده کانی قوتابی راسته قینه ئەوهیه که به لگه یهک پیشکەش دهکات له سەر ناماده بوونی
 روحی پیروژ و کاره کانی له ژیا نی. پۆلسی نێردراو وه ک قوتابییه کی راسته قینه قبول کرا له بهر ئەوهی باوهری به عیسیای مه سیح
 هه بوو و پر بوو له روحی پیروژ (کردار 9: 17، 26-27). روحی پیروژ تاهه تایی له قوتابیان نیشته جی بووه (یۆحه ننا 14:
 16-17). ههروهها عیسیای مه سیح شکۆدار دهکات و توانا ده داته قوتابییه کان بۆ ئەنجامدانی ئەو کارانهی که عیسیای مه سیح
 خستویه ته ئەستۆیان. بۆیه ئەگەر کهسانیک هه بیته که خۆیان به قوتابیانی عیسیای مه سیح بزانه، به لām روحی پیروژ له ناخانداندا
 نیشته جی نییه، ئەوه به هیچ شیوهیهک قوتابی راسته قینه نین (کردار 19: 1-2).

نوێژ

به نۆزه وه کو گروپ نوکۆژ بهرز بکه نه وه بۆ خودا، وه کو وه لām دانه وه یهک بۆ ئەوهی ئەم پرۆ فیری
 بوونه. یان گروپه که دابهش بکه گروپی دووانی یان سیانی و نوکۆژ هکاتان بهرز بکه نه وه بۆ خودا
 وه کو وه لām دانه وه یهک بۆ ئەوهی ئەم پرۆ فیری بوونه.

ئهرکی مالی

بۆ وانهی داهاوو

رابهری گروپ: ئەم ئهرکهی خواره وه به نووسراوی بده ئەندامانی گروپه کهت، یان داوا یان لیبکه له پهراوه کانیان بینوسنه وه.
به لاین: به لاین بده قوتابیتهی به کهسانیکتر بکهیت. فیرکردن پیشکەش بکه دهربارهی (سیفته جیاوازه کانی قوتابی).
خه لوهتی روحی: بهردهوام به له سەر خه لوهتی روحی به خۆیندنه وهی نیو بهش رۆژانه له (رۆما 13-16). شیتوازی راستی
 په سه ندرکراو به کار بهینه. تیبینییه کانت بنوسه.
وانه ی خۆیندنه وهی کتیبی پیروژ: تکایه وانه ی خۆیندنه وهی کتیبی پیروژ ناماده بکه له مال (2 کۆرنسۆس 6: 14 – 7: 1).
 سیفته تی په یوه ندییه کانی بیری جیاوازه چیه؟ پینج ههنگای خۆیندنه وهی کتیبی پیروژ به کار بهینه. تیبینییه کانت بنوسه.
نو کۆژ: بۆ که سیکێ دیاریکراو یان بۆ شتیکی دیاریکراو نو کۆژ بهرز بکه ره وه و بزانه خودا چی دهکات (زه بووری 5: 3).
زانباریه نو یکان له پهراوی تاییه تی بنوسه. تیبینییه کانت سه بارهت به (خه لوهتی روحی)، دهرخکردن، وانه ی خۆیندنه وهی
 کتیبی پیروژ) له پهراوی تاییه تی بنوسه. ههروهها ئەم ئهرکه مالییه.